

Lovforslag nr. L 61. Fremsat den 26. oktober 2000 af justitsministeren (Frank Jensen)

Forslag

til

Lov om udendørs hold af svin

Kapitel 1

Anvendelsesområde

§ 1. Reglerne i denne lov finder anvendelse på bedrifter med svin, der holdes udendørs til landbrugsmæssigt formål.

Stk. 2. Ved udendørs hold af svin forstås, at svinene holdes i hytter, hvorfra de har adgang til udearealer i form af marker/folde eller arealer med miljøgodkendt bund.

Stk. 3. Ved hytter forstås enkeltstående konstruktioner som blikhytter, halmhytter, telte og lignende, som svinene kan gå ind i, og som beskytter svinene mod vejrliget.

§ 2. Ved so forstås et hundyr efter første faring.

Stk. 2. Ved gylt forstås et hundyr efter kønsmodning og inden faring.

Stk. 3. Ved orne forstås et hundyr efter kønsmodning, som indgår i avl.

Stk. 4. Ved diegivende so forstås et hundyr fra tidspunktet for faring til fravænnning af pattegri-sene.

Stk. 5. Ved pattegrise forstås grise fra fødsel til fravænnning.

Stk. 6. Ved smågrise forstås grise fra fravænnning og indtil de er 10 uger gamle.

Stk. 7. Ved avls- og slagtesvin forstås svin fra de er 10 uger gamle og indtil avlsbrug eller slagting.

Kapitel 2

Krav til hytterne mv.

§ 3. Hytter til drægtige søer og gylte skal have et sammenhængende lejeareal på minimum 1,3

m² pr. so og 0,95 m² pr. gylt. Såfremt orner også har adgang til drægtighedshytterne, skal hytterne herudover have mindst 2 m² sammenhængende lejeareal pr. orne.

Stk. 2. Hytter til farende og diegivende søer og gylte skal have et sammenhængende lejeareal på minimum 3,8 m² pr. so eller gylt.

Stk. 3. Separate hytter til orner skal have et sammenhængende lejeareal på minimum 3 m² pr. orne.

Stk. 4. Hytter til smågrise, avls- og slagtesvin skal have et sammenhængende lejeareal, der opfylder følgende minimumsarealkrav:

- 1) 0,13 m² pr. svin med en gennemsnitsvægt på indtil 10 kg.
- 2) 0,17 m² pr. svin med en gennemsnitsvægt på mellem 10 og 20 kg.
- 3) 0,25 m² pr. svin med en gennemsnitsvægt på mellem 20 og 30 kg.
- 4) 0,34 m² pr. svin med en gennemsnitsvægt på mellem 30 og 50 kg.
- 5) 0,47 m² pr. svin med en gennemsnitsvægt på mellem 50 og 85 kg.
- 6) 0,55 m² pr. svin med en gennemsnitsvægt på mellem 85 og 110 kg.
- 7) 0,85 m² pr. svin med en gennemsnitsvægt på over 110 kg.

§ 4. Alle hytter skal have en indvendig højde, der er tilstrækkelig til, at svinene kan stå oprejst og bevæge hovedet uhindret, og til, at det er muligt at føre tilsyn med svinene.

Stk. 2. Hytterne skal være indrettet således, at det er muligt gennem åbninger, vinduer eller lig-

nende at se alle de svin, der opholder sig i en hytte.

§ 5. Hvis flere søer og gylte går i samme fold, skal det sikres, at ingen af svinene forhindres i at komme ind i en hytte og få adgang til et lejeareal.

§ 6. Hytterne skal være isolerede eller på anden måde indrettet således, at svinenes temperaturkrav kan tilgodeses under alle vejrforhold. Ved indretning af farehytter skal der både tages hensyn til soens/gyltens og til pattegrisenes temperaturkrav.

§ 7. Hytterne skal være indrettet således, at der er mulighed for yderligere ventilation udover en enkelt døråbning, så luftcirkulationen i hytterne kan reguleres både i kolde og varme perioder. Antallet, dimensioneringen og indretningen af døråbningerne og eventuelle andre åbninger skal være afpasset efter, at svinene skal sikres bedst muligt mod vejrliget.

§ 8. Lejearealet i hytterne skal være dækket af halm eller andet materiale, således at svinene kan ligge tørt og lunt under alle vejrforhold. I farehytter skal drægtige søer og gylte have tildelt større mængder halm eller andre materialer, der virker isolerende og kan bruges til redebygning.

Kapitel 3

Krav til aktivitetsareal, udeareal mv.

§ 9. Ved udendørs hold af gylte, søer og orner i systemer med miljøgodkendt bund under det areal, svinene har adgang til, skal følgende minimumsarealkrav være opfyldt:

- 1) Drægtige søer og gylte skal have adgang til et udeareal på minimum 1,1 m² pr. dyr, dog mindst 20 m².
- 2) Førende og diegivende søer og gylte skal have adgang til et aktivitetsareal på minimum 6,2 m² pr. dyr, heraf mindst 2,5 m² udeareal.
- 3) Orner skal have adgang til et udeareal på minimum 3 m² pr. orne, uanset om den holdes alene eller sammen med andre svin.

Stk. 2. Ved udendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin i systemer med miljøgodkendt bund under det areal, svinene har adgang til, skal udearealet opfylde følgende minimumsarealkrav:

- 1) 0,20 m² pr. svin med en gennemsnitsvægt på indtil 10 kg, dog mindst 10 m².

- 2) 0,20 m² pr. svin med en gennemsnitsvægt på mellem 10 og 20 kg, dog mindst 10 m².
- 3) 0,24 m² pr. svin med en gennemsnitsvægt på mellem 20 og 30 kg, dog mindst 10 m².
- 4) 0,32 m² pr. svin med en gennemsnitsvægt på mellem 30 og 50 kg, dog mindst 10 m².
- 5) 0,40 m² pr. svin med en gennemsnitsvægt på mellem 50 og 85 kg, dog mindst 20 m².
- 6) 0,50 m² pr. svin med en gennemsnitsvægt på mellem 85 og 110 kg, dog mindst 20 m².
- 7) 0,50 m² pr. svin med en gennemsnitsvægt på over 110 kg, dog mindst 20 m².

Stk. 3. Hvis det er veterinært begrundet, kan et dyr undtagelsesvist anbringes i en enkeltdyrsfold, der ikke opfylder arealkravene i stk. 1, nr. 1, og stk. 2. Foldens udeareal skal mindst være så stort, at dyret kan ligge ned i udstrakt sideleje og rejse og vende sig uden besvær.

§ 10. Alle svin over 20 kg skal have adgang til et sølehul, hvori de kan regulere deres kropstemperatur og beskytte sig mod solskoldning, når den gennemsnitlige dagtemperatur overstiger 15°C i skyggen.

Stk. 2. Hvis svinene har adgang til et eller flere arealer med både skygge og effektiv luftudskiftning, hvor der er plads til, at alle svin i samme fold kan ligge ned i udstrakt sideleje på samme tid i døgnets varmeste timer, kan sølehullet erstattes med et overbrusningsanlæg eller tilsvarende anordning, hvorved dyrenes kropstemperatur kan reguleres.

Stk. 3. Adgangen til et sølehul skal kunne lukkes for diegivende søer i op til 14 dage efter faring, hvis det er veterinært begrundet.

Kapitel 4

Indsættelse i farehytter

§ 11. Drægtige søer og gylte skal indsættes i farehytter senest 7 dage før forventet faring.

Kapitel 5

Vand, foder mv.

§ 12. Alle svin, bortset fra pattegrise under 14 dage, skal altid have fri adgang til rent drikkevand undtagen i perioder med frostvejr, hvor svinene mindst en gang om dagen skal have adgang til rent vand i forbindelse med fodring.

§ 13. Alle svin skal have adgang til halm eller andet, der kan give mæthedsfølelse og tilgodese deres behov for rodemateriale.

Kapitel 6

Almindelige bestemmelser

§ 14. Justitsministeren kan fastsætte regler med henblik på opfyldelse og anvendelse af Det Europæiske Fællesskabs direktiver og forordninger om forsvarlig behandling af svin, der holdes udendørs, og om beskyttelse af disse dyrs velfærd.

§ 15. Reglerne i dyreværnsloven og i forskrifter, der udfærdiges i medfør af dyreværnsloven, finder desuden anvendelse på svin, der holdes udendørs.

Kapitel 7

Straf

§ 16. Med bøde eller fængsel indtil 4 måneder straffes den, der overtræder §§ 3-13.

Stk. 2. I forskrifter, der udfærdiges efter loven, kan der fastsættes straf af bøde eller fængsel indtil 4 måneder for overtrædelse af bestemmelserne i forskrifterne.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber mv. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Kapitel 8

Ikrafttræden, overgangsbestemmelser mv.

§ 17. Loven træder i kraft den 1. marts 2001, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. For bedrifter, der holder svin udendørs inden den 1. marts 2001, finder §§ 3-4, 6-7 og 9-10 dog først anvendelse fra den 1. marts 2006.

§ 18. Loven gælder ikke for Færøerne, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Formålet med lovforslaget er at sikre en bedre velfærd for svin, der holdes udendørs.

Det foreslås, at svin, der holdes udendørs, fremover skal have adgang til isolerede og ventilerede hytter med et tørt, strøet leje af en vis størrelse, og at drægtige søer og gylte skal have adgang til redbygningmateriale.

Derudover foreslås minimumsarealkrav til aktivtets- og udearealet ved udendørs hold af svin i systemer med en miljøgodkendt bund.

Endvidere foreslås det, at svin, der holdes uden-dørs, skal have adgang til et sølehul, de kan bruge til at regulere deres kropstemperatur, og som samtidig giver beskyttelse mod solskoldning og insektbid. Hvis svinene har adgang til et areal, hvor der både er skygge og effektiv luftudskiftning i døgnetts varmeste timer, og hvor der er plads til, at alle svin kan ligge ned samtidig, foreslås det, at sølehullet kan erstattes af adgang til andre temperaturregulerende foranstaltninger i form af overbrusningsanlæg eller lignende.

Endelig foreslås det, at svin, der holdes udendørs, altid skal have adgang til frisk drikkevand - i perioder med frost dog mindst en gang daglig - og til halm eller andet, der kan give mæthedsfølelse og tilgodese dyrenes behov for rodemateriale.

Forslaget skal sikre, at væsentlige adfærdsmæssige og fysiologiske behov hos dyrene tilgodeses, idet der gives dyrene mulighed for at hvile på et lejeareal med tør strøelse, for at regulere deres kropstemperatur på forskellige måder og få tilgodeset deres behov for at rode.

Lovforslaget bygger på en enstemmig udtalelse afgivet af Arbejdsgruppen om hold af svin i juli 2000. På baggrund af tidligere udtalelser fra denne arbejdsgruppe har Folketinget vedtaget lov om indendørs hold af drægtige søer og gylte i juni 1998 og lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin i februar 2000.

2. De gældende regler

Af hensyn til beskyttelse af svins velfærd har Justitsministeriet fastsat forskellige regler om hold af svin, men derudover har Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri samt Miljø- og Energiministeriet ud fra andre hensyn fastsat regler, der også har betydning for hold af svin.

2.1. Justitsministeriet

Dyreværnslovens generelle bestemmelser om beskyttelse af dyr finder også anvendelse på svin, der holdes udendørs. Det gælder f.eks. reglerne i lovens §§ 1 og 2 om forsvarlig og omsorgsfuld behandling af dyr.

Efter dyreværnslovens § 16 må der ikke sættes ringe og andet i trynen på svin - der må dog sættes en glat ring i trynen for at forhindre svinet i at rode i jorden.

Desuden foreskriver dyreværnslovens § 3, stk. 1, 3. pkt., at dyr skal sikres mod vejr og vind i overensstemmelse med deres behov.

Endvidere er der fastsat nærmere regler om halekupering og kastration af svin i Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 719 af 1. september 1995 om halekupering og kastration af visse dyrearter.

Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 998 af 14. december 1993 om beskyttelse af svin finder også anvendelse på udendørs hold af svin. Denne bekendtgørelse indeholder bl.a. regler om, at alle svin skal fodres og tilses mindst en gang daglig, at svin på over to uger skal have fri adgang til frisk vand i tilstrækkelig mængde eller kunne tilfredsstille deres væskebehov på anden måde, og at udstyr til fodring og vanding skal være udformet, fremstillet, placeret og vedligeholdt på en sådan måde, at der er mindst mulig risiko for forurening af svinenes foder og vand. Bekendtgørelsen gennemfører Rådets direktiv 91/630/EØF om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin i dansk ret.

2.2. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

I Veterinær- og Fødeveddirektoratets bekendtgø-

relse nr. 816 af 30. oktober 1997 om hold af svin på friland er der fastsat nærmere regler om indhegninger til svin på friland, uvedkommendes adgang til disse svin og laboratorieundersøgelse af døde eller syge harer fundet på ejendommen. Bestemmelserne har til formål at begrænse smittespredning og bekæmpe husdyrsygdomme blandt svin, der holdes på friland.

Plantedirektoratets bekendtgørelse nr. 697 af 16. juni 2000, som ændret ved bekendtgørelse nr. 821 af 31. august 2000, om økologisk jordbrugsproduktion indeholder regler om, at alle dyr i økologisk husdyrproduktion året rundt skal have adgang til grovfoder, og at husdyrenes omgivelser skal udformes i overensstemmelse med de forskellige dyregruppers behov. Der stilles således krav om, at der er adgang til læ og skygge ved udendørs ophold og mulighed for at foretage hudpleje, ligesom alle dyr skal have adgang til udendørs græsarealer i sommerhalvåret - hvilket for svins vedkommende er præciseret til minimum 150 dage. Dog kan ung- og slagtesvin i stedet opstaldes i stier, hvor de året rundt har adgang til en løbegård eller andet udendørs areal af en vis størrelse, når de samtidig fodres med grovfoder efter ædelyst.

Ifølge bekendtgørelsen skal alle svin derudover have mulighed for at opholde sig i et trækfrit lejeareal, og indendørs liggearealer skal være tilstrækkeligt store og velforsynede med ren strøelse. Bekendtgørelsen indeholder desuden halekuperingsforbud for svin og krav om, at smågrise ikke må fravænnenes soen, før de er syv uger gamle.

2.3. Miljø- og Energiministeriet

Miljø- og Energiministeriets bekendtgørelse nr. 877 af 10. december 1998, som ændret ved bekendtgørelse nr. 755 af 30. september 1999 og bekendtgørelse nr. 677 af 5. juli 2000, om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv. indeholder en række krav ved erhvervsmæssigt dyrehold. Formålet med reglerne er at begrænse forurening og gener fra dyrehold. Der stilles bl.a. et såkaldt harmonikkrav. Harmonikkravet går ud på, at der skal være harmoni mellem antallet af dyr på bedriften og antallet af hektar jord til rådighed for dyrenes gødningsproduktion.

Reglerne sikrer dog ikke umiddelbart, at dyrene har adgang til hele dette areal, men alene at producenten skal have adgang til at sprede husdyrgødningen på et areal af en vis størrelse.

Med hjemmel i bekendtgørelsen kan Skov- og Naturstyrelsen efter indstilling fra bl.a. Landbrugets Rådgivningscenters afdeling for bygninger godkende, at visse anlæg og staldsystemer beskrevet i landbrugets byggeblade ikke behøver at overholde visse af

kravene i bekendtgørelsen. Der findes p.t. ét sådant byggeblad vedrørende udendørs sohold, som er ved at blive revideret. For at blive undtaget fra bekendtgørelsens krav til blandt andet indretningen af foldens bund er det således en betingelse, at man opfylder de krav, der stilles i byggebladet til foldens indretning og benyttelse.

Ifølge byggebladet om udendørs sohold skal søerne holdes i hytter, der kan flyttes rundt i foldene under hensyn til slitage på græsbevoksningen og fordeling af gødning i foldene, hvilket begrænser udvaskningen af kvælstof. Foldene skal have en tæt græsbevoksning, og marken skal som udgangspunkt kultiveres efter max. 12 måneders sohold, hvorefter der skal etableres en kvælstofforbrugende afgrøde på marken.

Når der er sohold på marken max. hvert andet år, kan dyretætheden være op til 3,4 DE (dyreenheder) pr. hektar i året med sohold, hvilket svarer til max. 15 søer pr. hektar ved 4 ugers fravæning af pattegrisene. I byggebladet anføres endvidere, at »Dyrene i hver fold forsynes med drikkevand via vandslange til drikkekrug med lukkeventil eller via daglig transport til truget med tankvogn.... I varme perioder har søer og orner behov for at kunne finde afkøling i et sølehel.«

3. Lovforslagets baggrund

Det fremgår af dyreværnslovens § 4, stk. 1, at justitsministeren kan fastsætte regler om dyrs opholdsarealer og opholdsrum og om inventaret heri. Efter § 4, stk. 2, kan regler vedrørende dyr i landbruget, der ikke beror på en forpligtelse af international karakter, alene fastsættes efter stk. 1, når reglerne er af mindre indgribende betydning.

Nærværende forslag beror ikke på en international forpligtelse, og forslaget indeholder regler af mere indgribende betydning. Derfor skønnes det ikke muligt inden for rammerne af den givne bemyndigelsesbestemmelse i dyreværnslovens § 4, stk. 1, jf. stk. 2, at fastsætte forslagens regler om udendørs hold af svin i form af administrative forskrifter.

3.1. Det Dyreetiske Råds udtalelse om svineproduktion

Det Dyreetiske Råd afgav i oktober 1993 en udtalelse om svineproduktion. Rådet udtalte sig primært om forskellige etisk betænkelige forhold i de moderne intensive produktionssystemer med indendørs hold af svin, hvor dyrene har meget ringe bevægelsesfrihed og få muligheder for at få opfyldt en række væsentlige behov. Rådet nævnte dog, at udendørs svineproduktion kunne være et alternativ, men at man endnu ikke havde tilstrækkelige erfaringer herom, f.eks. vedrø-

rende konsekvenserne af længerevarende perioder med sne og hård frost.

For så vidt angår søer udtalte rådet bl.a. følgende:

»Som alternativ til de fikserede søer anvendes i en mindre del af de danske svinebesætninger systemer, hvor søerne går løse i grupper, enten udendørs eller under tag.

...

Betragter man en frilandsso, der bevæger sig let og ubesværet hen over marken, ser det også ud til, at muligheden for motion øger det almene velbefindende hos soen.

De løse systemer sætter i vidt omfang søerne i stand til at påvirke deres egen situation. Hvis der er noget, søerne ikke bryder sig om, har de mulighed for at komme væk. De vil også i et vist omfang have mulighed for at regulere deres kropstemperatur, f.eks. ved at søle, hvis de har det for varmt.

Der er dog også nogle potentielle problemer forbundet med sådanne systemer. Først og fremmest er det sværere at overvåge det enkelte dyrs sundhedstilstand. Endvidere kan der være et større smittepres, og det kan være svært at sikre en ensartet ernæringstilstand hos dyrene. Endelig kan en so blive underkuet af de højere rangerende dyr.«

Rådet fremsatte ikke konkrete anbefalinger om udendørs hold af svin.

3.2. Regeringens fødevarepolitiske redegørelse

I efteråret 1997 blev forholdene for svin i de intensive produktionssystemer genstand for en intensiv debat, og statsministeren gav i Folketingets spørgetime udtryk for, at dyrevelfærden på dette område skulle tages op til drøftelse.

I regeringens fødevarepolitiske redegørelse fra januar 1998 tilkendegav regeringen, at der i særdeleshed inden for den moderne svine- og fjerkræproduktion kan være grundlag for at tilvejebringe nye regler, hvor der i højere grad bør fokuseres på etiske hensyn, herunder hensynet til dyrenes behov, frem for i så vidt omfang som hidtil at fokusere på produktionsøkonomien.

Særligt for så vidt angår svineproduktionen fremgik det af redegørelsen, at regeringen allerede i foråret 1998 ville fremkomme med forslag til en ny lov om hold af svin, der i videre omfang end hidtil ville inddrage den etiske dimension.

3.3. Arbejdsgruppen om hold af svin

Justitsministeren og fødevareministeren nedsatte den 22. januar 1998 en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter for de to ministerier og Landbrugsra-

adet, samt forskningsprofessor Peter Sandøe, formand for Det Dyreetiske Råd, og dr. med. vet. H. B. Simonsen, præsident for Foreningen til Dyrenes Beskyttelse.

Arbejdsgruppen fik følgende kommissorium:

»Der nedsættes en arbejdsgruppe, der har til opgave at komme med forslag til danske minimumsregler for hold af svin.

Disse regler skal sikre, at dyrene får opfyldt deres adfærdsmæssige behov. Dette indebærer bl.a., at dyrene som hovedregel skal have mulighed for at kunne bevæge sig frit omkring, have mulighed for temperaturregulering og have adgang til grovfoder/rodemateriale.

Arbejdsgruppen skal inddrage resultaterne af forskning og afprøvning på området og i videst muligt omfang tage hensyn hertil ved udformning af reglerne.

Reglerne skal endvidere indeholde overgangsordninger, som giver en passende tid til tilpasning af eksisterende staldsystemer, således at producenterne får rimelig tid til at omstille sig.«

Det blev tilkendegivet over for arbejdsgruppen, at gruppen forventedes medio februar 1998 at aflevere et udkast til regler, som allerede i foråret 1998 kunne danne grundlag for gennemførelse af nye forskrifter, der øger dyrevelfærden for svin.

Arbejdsgruppen afleverede den 6. februar 1998 et forslag til lov om indendørs hold af drægtige søer og gylte.

På baggrund af arbejdsgruppens forslag fremsatte justitsministeren den 1. april 1998 forslag til lov om indendørs hold af drægtige søer og gylte, som bl.a. indeholdt bestemmelser om læsdriftssystemer, overbrusningsanlæg og adgang til halm eller andet rodemateriale for disse svin. Folketinget vedtog lovforslaget inden sommerferien, og loven trådte i kraft den 1. januar 1999, dog med visse overgangsbestemmelser for bygninger, der var taget i brug inden denne dato.

Justitsministeriet tilkendegav i bemærkningerne til lovforslaget, at man fandt det påkrævet, at arbejdsgruppen fortsatte sit arbejde med henblik på at foreslå regler for hold af andre svin end drægtige søer og gylte, herunder slagtesvin, og at dette arbejde kunne finde sted over en rimelig tidshorison, så alle muligheder og alternativer kunne gennemgås nøje.

Arbejdsgruppen afgav i maj 1999 en rapport om indendørs hold af andre svin end drægtige søer og gylte, hvori arbejdsgruppen foreslog, at der på visse områder udarbejdes nye regler om hold af disse dyr, mens der på andre områder bør forskes yderligere, inden man kan foreslå nye regler.

Det fremgik af rapporten, at arbejdsgruppen påregnede at fortsætte arbejdet i efteråret 1999 og se nærmere på udendørs hold af svin.

På baggrund af arbejdsgruppens forslag fremsatte justitsministeren den 13. oktober 1999 forslag til lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin. Forslaget indeholdt bl.a. bestemmelser om overbrusningsanlæg, adgang til halm eller andet rodemateriale og forbud mod fuldspaltegulve. Folketinget vedtog lovforslaget den 8. februar 2000, og loven trådte i kraft den 1. juli 2000, dog for så vidt angår kravet om adgang til halm eller andet rodemateriale først den 1. juli 2005. Dertil kom visse overgangsbestemmelser for bygninger, der var taget i brug før den 1. juli 2000.

I juli år 2000 afgav arbejdsgruppen en udtalelse om udendørs hold af svin, hvoraf det fremgår, at arbejdsgruppen kan anbefale, at der udarbejdes nye regler om udendørs hold af svin. Arbejdsgruppen har tillige udarbejdet et udkast til lovforslag herom.

Arbejdsgruppen foreslår, at der fastsættes nærmere regler om, hvor store lejearelerne skal være i de hytter, som udegående svin har til rådighed, jf. lovforslagets § 3, og om indretning af disse hytter, jf. §§ 4-8. Endvidere foreslår arbejdsgruppen, at der stilles minimumskrav til udearealets størrelse, jf. § 9, og at der af hensyn til de udegående svins mulighed for at regulere deres kropstemperatur stilles krav om adgang til et søle hul, når den gennemsnitlige dagtemperatur overstiger 15°C. I de tilfælde, hvor svinene har adgang til et areal af en vis størrelse med effektive skyggemuligheder i døgnets varmeste timer, foreslår arbejdsgruppen dog, at adgangen til et søle hul kan erstattes med adgang til et overbrusningsanlæg eller lignende, jf. § 10.

Arbejdsgruppen foreslår tillige, at drægtige søer og gylte skal indsættes i farehytter senest syv dage før forventet faring, jf. § 11.

Herudover foreslår arbejdsgruppen, at det præciseres, at alle svin, bortset fra pattegrise under 14 dage, altid skal have fri adgang til rent drikkevand, dog således, at de i frostvejr skal vandes mindst en gang om dagen i forbindelse med fodring, jf. § 12.

Endelig foreslår arbejdsgruppen, at alle svin skal have adgang til halm eller andet, der kan give møtthedsfølelse og opfylde deres behov for rodemateriale, jf. § 13.

Arbejdsgruppen foreslår, at reglerne træder i kraft den 1. marts 2001. Derudover foreslår arbejdsgruppen en overgangsordning, hvorefter de bedrifter, hvor der blev holdt svin udendørs for lovens ikrafttræden, senest skal opfylde en række af kravene den 1. marts 2006, jf. lovforslagets § 17, stk. 2. Herved gives der producenterne en rimelig periode til tilpasning af hytterne og indretning af arealet i øvrigt.

Herudover fremgår det af arbejdsgruppens udtalelse, at man tillige har drøftet flere andre spørgsmål i re-

lation til udegående svin, herunder om der fortsat er behov for at tillade brug af trynering til disse dyr.

Arbejdsgruppen har for så vidt angår anvendelse af tryneringe anført, at det påfører dyrene smerte og til en vis grad hæmmer deres naturlige rodeadfærd, når dyrene får sat en ring i trynen, men at formålet med ringen netop er at hindre, at dyrene på kort tid roder så meget, at det ødelægger græsdækket i folden. Et forbud mod brug af trynering ville derfor føre til, at udegående svin skulle flyttes til nye folde meget ofte med dertil hørende øgede produktionsomkostninger. Der ville således være en væsentlig risiko for, at et forbud ville medføre, at svineproducenterne i stedet ville holde svinene indendørs.

På baggrund af en afvejning af disse hensyn er det arbejdsgruppens konklusion, at det ikke kan anbefales at forbyde korrekt brug af trynering på udegående svin. Ved korrekt brug af trynering forstår arbejdsgruppen, at ringen kun må sættes igennem næseskillevæggen i trynen, idet enhver anden måde at sætte tryneringe i svin på må anses for dyreværnsmessigt uacceptabel og en overtrædelse af dyreværnslovens § 1.

Hvis det bliver aktuelt at holde slagtesvin udendørs i større omfang, anbefaler arbejdsgruppen dog, at der i så fald bør forskes nærmere i konsekvenserne af at bruge/undlade trynering på slagtesvin.

3.4. Justitsministeriets overvejelser

Det er Justitsministeriets opfattelse, at der i lighed med de initiativer, der de seneste år er taget, for så vidt angår indendørs hold af svin, er grund til at udarbejde nye regler for udegående svin, der i højere grad lægger vægt på de dyreetiske hensyn og dyrenes behov.

Justitsministeriet er enig med arbejdsgruppen i, at det på baggrund af de nyeste forskningsresultater og den praktiske erfaring, der efterhånden er opnået i produktionen af svin, der holdes udendørs, er muligt at udarbejde regler om krav til hytterne og udearealerne, så dyrenes behov i højere grad tilgodeses. Krav om dels et tørt lejeareal af en vis størrelse med halm eller andet materiale, der kan bruges til isolering, og dels om indretning og isolering af hytterne sikrer, at dyrene beskyttes bedst muligt i kolde og våde perioder. I varme perioder vil krav om adgang til velventilerede hytter og til søle hul til gengæld sikre, at dyrene - udover at få beskyttelse mod solskoldning og få mulighed for forbedret hudpleje - kan blive afkølet, samtidig med at der dog åbnes mulighed for, at sølehullet kan erstattes med et overbrusningsanlæg eller lignende i de tilfælde, hvor dyrene har adgang til et område med effektiv skygge selv i døgnets varmeste timer.

Justitsministeriet kan tilslutte sig et krav om, at drægtige søer og gylte skal indsættes i farehytter senest syv dage før forventet faring, så dyrene er kommet sig over flytningen inden faringen. Ministeriet er også enig med arbejdsgruppen i, at de drægtige søer og gylte skal have adgang til redebygningsmateriale.

Justitsministeriet finder tillige, at kravene om adgang til rent drikkevand og til halm eller andet, der kan give de drægtige søer og gylte mæthedfølelse samt give alle svin adgang til rodemateriale, er vigtige både af hensyn til dyrenes fysiologiske behov, men også af hensyn til de adfærdsmæssige behov, som tildeling af halm eller andet kan tilgodese.

Forslaget til lov om udendørs hold svarer i det væsentlige til arbejdsgruppens lovudkast. På baggrund af høringssvarene er der dog indført enkelte yderligere krav i forslaget.

For så vidt angår brug af trynering til udegående svin er Justitsministeriet enig med arbejdsgruppen i, at de fordele, svinene opnår ved at blive holdt udenørs i stedet for at gå indendørs, er større end de ulemper, tryneringen påfører dyrene, hvorfor reglerne herom ikke bør ændres på nuværende tidspunkt.

4. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslaget skønnes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser af betydning for det offentlige.

5. Lovforslagets miljømæssige og erhvervsøkonomiske konsekvenser

Lovforslaget skønnes ikke umiddelbart at have miljømæssige konsekvenser.

Lovforslaget skønnes ikke at have administrative konsekvenser for erhvervet.

Lovforslaget skønnes at have erhvervsøkonomiske konsekvenser for landbruget, idet de foreslåede krav vil betyde ekstra omkostninger til indretning af sølehul eller til installation af overbrusningsanlæg, til sik-

ring af permanent adgang til rent vand, til eventuel konstruktion af effektive skyggearealer og eventuel udskiftning af hytter, der ikke opfylder kravene, samt til løbende anskaffelse af halm eller andet rodemateriale.

Lovforslagets overgangsperiode betyder, at tilpasningen af eksisterende folde og eventuel udskiftning af hytter kan foregå over fem år.

Samlet set forventes lovforslaget at påføre erhvervet og de enkelte bedrifter begrænsede merudgifter. Det er dog meget vanskeligt at give et konkret overslag over de erhvervsøkonomiske konsekvenser for erhvervet som helhed eller for den enkelte producent, idet der er tale om individuelle tilpasninger for de enkelte producenter.

6. Lovforslagets EU-retlige aspekter

Rådets direktiv 91/630/EØF om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin er et minimumsharmoniseringsdirektiv, som ikke er til hinder for, at Danmark nationalt fastsætter skærpede mindstekrav. Lovforslaget har derfor ingen umiddelbare EU-retlige konsekvenser.

7. Hørte myndigheder og interesseorganisationer

Lovforslaget har været sendt til høring hos Dyreværnsrådet, Det Dyreetiske Råd, Det Veterinære Sundhedsråd, Landbrugsraadet, Landsforeningen af Danske Svineproducenter, Landsudvalget for Svin, De Danske Landboforeninger, Dansk Familielandbrug, Slagteriernes Forskningsinstitut, Danske Slagterier, Kødbranchens Fællesråd, Frilandsudvalget, Landsforeningen af økologiske kødproducenter, Friland Food A/S, professor Henning Staun fra Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Den Danske Dyrlægeforening, Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Danmark, Dyrenes Dags Komité, Dyreværnsforeningernes Fællesråd, Dyrefondet, Dyrenes Venner, WSPA, Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger og Specialarbejderforbundet i Danmark.

F. t. l. om udendørs hold af svin

Vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/mindre-udgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/mer-udgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	nej	nej
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	nej	nej
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	nej	ja, se de almindelige bemærkninger pkt. 5
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	nej	nej
Miljømæssige konsekvenser	nej	nej
Administrative konsekvenser for borgerne	nej	nej
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget har ingen EU-retlige konsekvenser	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Bestemmelsen angiver lovens anvendelsesområde. Loven omfatter bedrifter med svin, der holdes udendørs til landbrugsmæssigt formål, jf. *stk. 1*. Ved landbrugsmæssigt formål forstås, at svinene holdes med henblik på kødproduktion eller avl. Loven gælder for alle bedrifter - uanset størrelse - der producerer svin til det anførte formål.

Hold af f.eks. hængebugsvin som kæledyr omfattes således ikke af forslaget. Det samme gør sig gældende for svin, der holdes udendørs i zoologiske haver, dyreparker og lignende.

Udendørs hold af svin kan groft opdeles i to kategorier: For det første er der de traditionelle frilandsgrise, der på grund af miljømæssige hensyn har adgang til marker med store græsarealer. For det andet er der de svin, der holdes i udendørs anlæg i hytter eller telte med adgang til et begrænset udendørsareal udenom, hvor der er en miljøgodkendt bund under hele arealet. Ved miljøgodkendt bund forstås en bund, der er udført i overensstemmelse med de gældende miljøregler. Efter de nugældende regler skal en sådan bund være udført af materiale, der er vanskeligt gennemtrængeligt for fugtighed. Bunden skal endvidere kunne modstå påvirkninger fra dyrene og de redskaber, der anvendes ved svineholdet. Der skal derudover etableres et afløbssystem til opsamling af alle flydende affaldsstoffer. Bunden kan også være godkendt af Skov- og Na-

turstyrelsen som følge af styrelsens mulighed for at dispensere fra de almindeligt gældende krav til bund og afløb.

Begge kategorier foreslås omfattet af lovforslaget, idet udendørs hold af svin i *stk. 2* defineres sådan, at svinene holdes i hytter, hvorfra de har adgang til udearealer i form af marker/folde eller arealer med miljøgodkendt bund. Det vil sige, at bedrifter med udegående dyr i sådanne systemer skal leve op til de foreslåede krav, mens besætninger med dyr, der går helt eller delvis indendørs i staldbygninger, ikke falder ind under lovens anvendelsesområde. Baggrunden herfor er, at der allerede er fastsat nærmere krav til indendørs hold af svin i anden lovgivning.

I *stk. 3* defineres, hvad der forstås ved hytter i lovens forstand. Denne definition er medtaget, fordi der findes en lang række hyttetyper og teltyper mv., der alle er konstrueret til brug for udendørs hold af svin, men som er meget forskellige. Det er hensigten, at disse hytter/teltkonstruktioner skal opfylde kravene i lovforslaget for lovligt at kunne anvendes ved udendørs hold af svin.

Henvisningen i *stk. 3* til »enkelstående konstruktioner« indebærer, at det ikke er omfattet af lovforslaget at holde svin i staldbygninger, der er indrettet sådan, at svinene har adgang til såvel indendørs stier som afgrænsede udendørs arealer i umiddelbar tilknytning til staldbygningen i form af små løbegårde eller verandaer eller lignende. Sådanne bedrifter er i stedet omfattet af reglerne om indendørs hold af svin.

Til § 2

Bestemmelsen definerer, hvad der forstås ved so, gylt, orne, diegivende so, pattegrise, smågrise, avls- og slagtesvin. Definitionerne svarer med enkelte sproglige ændringer og præciseringer til de definitioner, der er angivet i § 2 i den gældende bekendtgørelse om beskyttelse af svin og til § 2 i lov om indendørs hold af drægtige søer og gylte, samt § 2 i lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin.

Bestemmelsens definitioner er endvidere i overensstemmelse med definitionerne i artikel 2 i Rådets direktiv 91/630/EØF om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin.

Til § 3

Bestemmelsen indeholder krav til størrelsen af lejearealer i de forskellige typer hytter, der anvendes til udegående svin. Kravene skal sikre, at alle svin kan ligge ned på lejearealet i hytten på samme tid og dermed få adgang til et tørt, strøet leje, jf. nærmere nedenfor under bemærkningerne til § 8. Det er dog samtidig vigtigt, at hytterne ikke bliver for store, idet svinene i så fald formentlig vil begynde at anvende en del af hytten som gødeareal, hvorved der opstår risiko for, at lejearealet i hytten bliver så koldt og vådt, at svinenes velfærd forringes.

Arealkravene stilles til »sammenhængende« lejearealer for at sikre, at man ikke kan inddrage et eventuelt forrum foran hytten eller teltet i lejearealet. Disse forrum beskytter som oftest ikke svinene mod vejrliget på samme måde som arealet inde i selve hytten.

Arealkravet i *stk. 2* til lejearealet i hytter til færende og diegivende søer og gylte opmåles alene efter, hvor mange søer og gylte der skal opholde sig i hytten, og ikke efter, hvor mange pattegrise de måtte få. Arealet er derfor beregnet til, at der både skal være plads til soen/gylten og til pattegrisene på de 3,8 m².

For så vidt angår smågrise, avls- og slagtesvin er arealkravene til lejearealet sat i relation til vægtklasser efter svinenes gennemsnitlige vægt, jf. *stk. 4*. Inddelingen i vægtklasser svarer til den inddeling, der er brugt ved fastsættelsen af minimumsarealkrav i § 3 i bekendtgørelsen om beskyttelse af svin. De i lovforslaget anførte minimumskrav til lejearealet svarer til de minimumskrav, Fødevareministeriets kvalitetsmærkningsordning stiller til andelen af fast gulv for smågrise, avls- og slagtesvin. Det faste gulv skal i sådanne systemer kunne udgøre et velstrøet leje for svinene, og et minimumsarealkrav af denne størrelse antages at sikre svinene tilstrækkelig plads til at kunne ligge på lejearealet i hytterne.

Til § 4

Der stilles krav om, at hytterne skal være høje nok til, at give dyrene mulighed for at stå oprejst og bevæge hovedet uhindret, når de befinder sig inde i hytterne. Samtidig skal hytterne være så høje, at det er muligt at føre ordentligt tilsyn med svinene inde i hytterne. Afhængig af, hvilken type hytte der anvendes, vil hytterne typisk skulle have en indvendig frihøjde på minimum 1 meter for, at disse krav kan anses for opfyldt.

I *stk. 2* stilles der endvidere krav om, at hytterne skal være indrettet således, at det er muligt udefra at se alle de svin, der opholder sig i en hytte. Visse hyttetyper har f.eks. en skillevej, som svinene kan gå om bagved, så man ikke kan se dem fra hyttens åbning. Ved brug af sådanne hytter er det afgørende, at man kan se ind i hytten et andet sted for eksempel gennem en rude eller en lem bag i hytten. I modsat fald risikerer man, at dyrene ligger syge i flere dage, uden at det bliver opdaget ved et mindre grundigt dagligt tilsyn.

Til § 5

Når flere søer og gylte går i samme fold, kan der opstå situationer, hvor et dominerende svin stiller sig hindrende i vejen for et svagere svin, så det svagere svin ikke kan få adgang til hytten. Der stilles derfor krav om, at det skal sikres, at ingen svin forhindres i at komme ind i en hytte og få adgang til lejearealet derinde.

Producenterne skal således være opmærksomme på, at ingen svage søer holdes udenfor hytterne, og hvis situationen opstår, er de forpligtede til at gribe ind og foretage de fornødne foranstaltninger. Det kan f.eks. være at flytte den svage eller den dominerende so over i en anden fold, at opstille flere hytter i folden eller at inddele hytten i flere rum med hver sin indgang.

Til § 6

Svin, der holdes udendørs, udsættes i løbet af året for meget store temperatursvingninger, og under de givne klimatiske forhold i Danmark vil gennemsnitstemperaturen i store dele af året være under svinenes nedre kritiske temperatur. Af hensyn til muligheden for, at svin, der holdes udendørs, kan opretholde kropstemperaturen i kolde og våde perioder, stilles der krav om, at hytterne skal isoleres eller på anden måde indrettes således, at svinenes temperaturkrav tilgodeses.

Dette vil endvidere virke positivt på temperaturen i de varmeste perioder, idet en korrekt indretning eller isolering modvirker, at svinene udsættes for varme-

stråling. I varme perioder er det især vigtigt, at hytten ikke bliver så varm, at soen ikke vil gå derind, selvom den har pattegrise derinde. Farehytterne skal derfor indrettes således, at der tages særligt hensyn til soens og pattegrisenes forskellige temperaturkrav.

Baggrunden for, at bestemmelsen ikke stiller krav om obligatorisk isolering, er, at der er mange forskellige hyttetyper, og at nogle af dem er indrettet sådan, at de uden at være isoleret alligevel holder varmen ude om sommeren og kulden om vinteren. Disse hyttetyper skal fortsat kunne bruges i det omfang, de er korrekt indrettet, så svinene ikke får det for varmt eller for koldt.

Til § 7

Der stilles i bestemmelsen krav om, at hytter til svin, der holdes udendørs, skal være indrettet på en sådan måde, at der ikke kun kommer luft ind via en enkelt døråbning i varme perioder, men ligeledes gennem andre ventilationsåbninger. Der kan f.eks. være tale om flere døråbninger, skydelåger eller taglemme, som svineproducenten manuelt kan åbne eller lukke afhængig af temperaturen og luftcirkulationen.

Der stilles tillige krav om, at døråbningernes og eventuelle øvrige ventilationsåbningers antal, dimensionering og indretning skal være således, at svinene kan beskyttes bedst muligt mod vejrliget. Det er navnlig vigtigt at beskytte svinene mod træk, fugt og snefyngning i koldt og blæsende vejr. Det kan f.eks. ske ved at indrette en forgård foran døråbningerne, så vinden brydes.

Til § 8

Det foreslås i § 8, at lejearealet, hvis størrelse fastsættes i § 3, skal være dækket af halm eller andet materiale, der tilgodeser svinenes behov for et tørt og lunt leje under alle vejrforhold. Halmen bidrager direkte til, at svinene kan opretholde kropstemperaturen, og henset til de svingende klimatiske forhold, udegående svin risikerer at blive udsat for i årets løb, er det afgørende for deres velfærd, at de altid uanset vejrforholdene har adgang til et tørt og lunt leje.

I farehytter har soen/gylten også behov for materiale, den kan bruge til at bygge rede af. Redebygning er en vigtig del af drægtige søers og gyltes adfærd, så det foreslås ligeledes, at disse dyr skal have adgang til redebygningsmateriale i farehytterne, f.eks. i form af større mængder halm, end svinene normalt har behov for til lejeareal.

Til § 9

Bestemmelsen stiller krav til udearealets størrelse.

Kravene skal sikre, at alle svin i den samme fold har en rimelig mulighed for at udøve deres naturlige adfærd.

Ved indendørs hold af svin er det samlede areal, svinene har til rådighed, sjældent opdelt i henholdsvis lejeareal og gøde- og aktivitetsareal, og svinene kan derfor anvende hele arealet til at udøve deres rode- og undersøgelsesadfærd.

Ved udendørs hold af svin bør det tilstræbes, at svinene kun bruger hytten som lejeareal, jf. bemærkningerne til § 3, og denne del af det samlede areal kan derfor ikke medregnes i det område, svinene har til rådighed for gøde-, rode- og undersøgelsesadfærd. På den baggrund er det vigtigt at sikre svinene adgang til udendørs arealer af en vis størrelse.

Ved produktion af de traditionelle frilandsgribe har svinene på grund af miljøreglerne adgang til ganske store græsarealer, hvorfor der ikke er behov for at stille særlige minimumskrav til udearealet for disse svin.

Ved produktion af svin i systemer med miljøgodkendt bund under hele arealet er det af såvel økonomiske som praktiske grunde begrænset, hvor stort et udeareal man kan kræve, at svinene skal have adgang til. Svinene i sådanne systemer har dog adgang til forholdsvis mere plads end svin i de traditionelle indendørs produktionssystemer, ligesom de har mulighed for at bevæge sig fra hytten og ud i udearealet og få frisk luft og sol og et helt andet klima end i indendørsproduktionen.

Det må derfor antages, at sådanne systemer selv med relativt små udearealer har en række fordele frem for traditionel indendørs hold af svin. Imidlertid bør der af hensyn til svinenes velfærd stilles minimumsarealkrav til udearealet.

I § 9 foreslås der derfor minimumsarealkrav ved udendørs hold af svin i systemer med miljøgodkendt bund under det areal, svinene har adgang til. De foreslåede arealkrav tager bl.a. højde for kravene ved økologisk produktion af svin.

For så vidt angår drægtige søer og gylte stilles der således i *stk. 1, nr. 1*, krav om minimum 1,1 m² pr. dyr, dog mindst 20 m². Disse svin holdes typisk flokvis, hvorfor kravet om mindst 20 m² ikke forventes at volde problemer.

Med hensyn til farende og diegivende søer og gylte foreslås det i *stk. 1, nr. 2*, at dyrene skal have adgang til et aktivitetsareal på minimum 6,2 m² pr. dyr, hvoraf mindst 2,5 m² skal være udeareal. Når der her stilles krav til aktivitetsarealet og ikke alene til udearealet, skyldes det, at arealkravene i § 9 som nævnt bl.a. er afpasset efter kravene til økologisk produktion af svin. Økologireglerne stiller krav om et væsentligt

større indeareal end det, der foreslås i § 3 i dette lovforslag, nemlig 7,5 m² indeareal og 2,5 m² udeareal pr. dyr, i alt 10 m². Det må derfor antages, at en del af indearealet i givet fald kan blive brugt til andre aktiviteter end hvile og derfor kan medregnes i kravet til det samlede aktivitetsareal. Det bemærkes, at det samlede arealkrav, dvs. minimumslejearealet efter § 3 og minimums aktivitetsareal efter § 9, for denne gruppe svin er 10 m² og dermed det samme som efter økologireglerne.

For så vidt angår orner foreslås det i *stk. 1, nr. 3*, at disse dyr skal have adgang til et udeareal på minimum 3 m² pr. orne, uanset om ornen holdes sammen med andre svin eller ej.

I *stk. 2* foreslås det, at udearealet til smågrise, avls- og slagtesvin skal opfylde visse nærmere bestemte minimumsarealkrav, der er relateret til bestemte vægtklasser. For at lette overblikket er disse vægtklasser inddelt på samme måde som vægtklasserne vedrørende arealkrav til lejearealerne, jf. nærmere ovenfor under bemærkningerne til lovforslagets § 3, *stk. 4*. Disse svin holdes oftest i grupper, hvorfor de supplerende krav om mindst 10 eller 20 m² udeareal (afhængig af vægtklassen) ikke forventes at volde problemer.

Hvis et dyr er kommet til skade eller er blevet syg, er der i *stk. 3* givet mulighed for, at man undtagelsesvist - og kun hvis det er veterinært begrundet - kan anbringe dyret alene i en fold, der ikke opfylder de ellers gældende arealkrav. Da arealkravene i *stk. 1, nr. 1*, og *stk. 2*, er fastsat ud fra den forudsætning, at dyrene holdes i flok, er der ikke behov for de samme minimumsarealer på 10 m² og 20 m², når der er tale om en fold til et enkelt dyr, der kun vil opholde sig i folden i en kortere periode. Dyret skal dog fortsat have mulighed for udendørs aktivitet, hvorfor folden skal give dyret mulighed for at kunne rejse og vende sig uden besvær samtidig med, at dyret skal kunne ligge i udstrakt sideleje.

Til § 10

Svin har ikke funktionelle svedkirtler og kan således ikke svede over hele kroppen som f.eks. mennesker. Svin over 20 kg har derfor behov for at kunne få afkølet kroppen på en anden måde, når det bliver varmt, eller efter fysisk aktivitet, og behovet stiger med svinenes vægt/størrelse. Behovet for afkøling opstår formentlig allerede for de største svin, søer og orner, når den gennemsnitlige dagtemperatur overstiger 15°C. Hvis svinene har mulighed for at blive fugtige, kan de få afkølet kroppen ved fordampning af fugtigheden fra kroppen. Kravet om et sølehul indebærer ikke en mulighed for at fravige de betingelser, der stil-

les for at indrette en fast bund efter miljøreglerne. Hvis det ikke er muligt at etablere et sølehul i en miljøgodkendt bund, må sølehullet erstattes af et overbrusningsanlæg med de krav, der stilles dertil efter bestemmelsens *stk. 2*.

Hvis svinene har adgang til et sølehul, vil de kunne blive afkølede ved at dække sig til med mudder. Ud over den afkølede effekt kan mudderet også anvendes til hudpleje for dyrene og som beskyttelse mod solskoldning og insektstik, og sølehullet er derfor næsten uundværligt ved udendørs hold af svin. Det er dog vigtigt, at alle svinene får adgang til sølehullet med henblik på at modvirke aggressioner mellem dyrene.

Det foreslås på den baggrund i *stk. 1*, at der stilles krav om, at alle svin over 20 kg skal have adgang til et sølehul, hvormed de kan regulere deres kropstemperatur i tilfælde af, at den gennemsnitlige dagtemperatur overstiger 15°C.

Hvis svinene holdes et sted, hvor de har adgang til et areal med både skygge og effektiv luftudskiftning, som vel at mærke er stort nok til, at alle svinene i samme fold kan ligge ned i udstrakt sideleje på samme tid i døgnet varmeste timer, foreslås det i *stk. 2*, at sølehullet kan erstattes med et overbrusningsanlæg eller tilsvarende anordning, hvorved dyrenes kropstemperatur kan reguleres. Et sådant krav stilles allerede ved indendørs hold af visse grupper svin, jf. lov om indendørs hold af drægtige søer og gylte og lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin.

Ved udendørs hold af svin kan svinene ganske vist søge skygge inde i hytterne, men i mange hyttetyper er det sjældent muligt at opnå de store lufthastigheder, som dyrene har behov for til afkøling af kroppen i varme perioder. Denne kombination vil i så fald alene kunne opnås, hvis skyggen dannes på åben mark. Kravet om adgang til et areal med både skygge og effektiv luftudskiftning indebærer derfor, at der - hvis hyttetyper ikke er konstrueret sådan, at luftudskiftningen i varme perioder er tilstrækkelig til at køle dyrene af - skal være et andet skyggefuldt sted, hvor svinene kan ligge og køle af.

Et skyggenet giver ikke tilstrækkelig skygge, mens et af de mest effektive skyggearealer udgøres af træbevoksede arealer. Hvis svinene får adgang til et sådant område, vil det sammen med overbrusningsanlæg give svinene mulighed for at regulere deres kropstemperatur på samme måde, som ved brug af sølehul. Når det i modsætning til lovforslagets § 3, *stk. 4*, her kræves, at svinene kan ligge i udstrakt sideleje og ikke kun i delvist sideleje, skyldes det, at det netop er i de timer, hvor svinene har det varmest, at de har behov for at kunne ligge helt udstrakt alle sammen og blive

mest muligt afkølede. Kravet i stk. 2 om, at svinene skal kunne ligge i skyggen i udstrakt sideleje, vil ofte indebære større udearealer end de minimumskrav, der er fastsat efter § 9.

På grund af risikoen for infektioner kan der i visse tilfælde være behov for at hindre, at diegivende søer i en kort periode efter faring har adgang til sølehuller. Der skal derfor efter *stk. 3* være mulighed for at lukke adgangen til sølehullet for diegivende søer i op til 14 dage efter faring, hvis det er veterinært begrundet.

Til § 11

Praksis har vist, at pattegrisedødeligheden hos drægtige søer, der indsættes i farehytter senest 7 dage før forventet faring, er signifikant lavere end hos søer, der er indsat 0-6 dage før faring. Flytning kort før faring stresser dyrene, hvilket kan medføre øget faringslængde, reduceret mælkenedlægning og nedsat absorbtion af råmælksantistoffer hos grisene mv.

Det foreslås derfor, at drægtige søer og gylte skal indsættes i farehytter senest 7 dage før forventet faring.

Til § 12

Det er vigtigt for svinenes velfærd, at de altid har adgang til rigeligt, frisk vand. Ved udendørs hold af svin kan der være problemer med tildeling af vand, når det er frostvejr, ligesom der kan være problemer med algevækst i vandtrugene i de varmeste perioder.

Det foreslås derfor, at svin over 14 dage gamle, der holdes udendørs, altid skal have fri adgang til rent drikkevand. I perioder med frost stilles dog alene krav om, at svinene skal have rent drikkevand mindst en gang om dagen i forbindelse med fodring. Fri adgang til vand indebærer, at afstanden fra svinets mulige opholdssteder til drikkevandet ikke må være så stor, at svinet alene på grund af afstanden hindres i at drikke.

Pattegrise har de første 14 dage efter faring ikke behov for vand til at supplere soens mælk. Det er imidlertid vigtigt at henlede producenternes opmærksomhed på, at pattegrisene allerede efter de første 14 dage har behov for adgang til særskilte ressourcer som vand og foder, hvorfor det foreslås, at pattegrise alene undtages fra kravet om fri adgang til vand i de første 14 dage.

Til § 13

Selvom svin, der holdes udendørs, i de fleste tilfælde burde have rigelig adgang til græs, kan det ske, at de holdes på marker, hvor græsdekken er for kort til, at de kan æde ret meget af det, eller hvor der kun er et yderst sparsomt græsdekke. Der kan endvidere være

enkelte mere eller mindre permanente udeanlæg, hvor svinene kun har adgang til et begrænset udeareal med lidt eller intet græsdekke. Af hensyn til de drægtige søers og gyltes behov for at føle sig mætte og til alle svinenes behov for at have noget at rode i, foreslås det derfor, at alle svin skal have adgang til halm eller andet, der kan tilgodese disse behov.

For så vidt angår drægtige søer og gylte bemærkes, at et af de væsentligste velfærdsproblemer for disse dyr er, at de ofte er sultne, fordi de normalt fodres med et koncentreret foder, som opfylder deres behov for næringsstoffer, men som ikke giver tilstrækkelig mæthedfølelse. Det skyldes hensynet til pattegrisenes overlevelse i den efterfølgende diegivningsperiode. Hvis søerne bliver for fede, opstår der angiveligt hyppigere problemer under og efter faring med risiko for efterfølgende sygdomme med nedsat mælkeydelse til følge. Alternativ fodring med fiberrige foderblandinger eller et supplement i form af grovfoder har vist sig at øge mætheden uden at indvirke negativt på produktionsresultaterne i diegivningsperioden.

Tilsvarende har halm en positiv virkning, idet halmen øger mavefyldningen og dermed mæthedfølelsen. Halmen kan tillige fungere som medium for fødesøgningadsfærd, der er en vigtig og aggressionsdæmpende adfærd for sultne søer. Det bemærkes dog, at dyrenes sult stilles bedst ved at give dem adgang til et fodertilskud med højt indhold af opløselige fibre, idet tildeling af halm kun giver dyrene en meget kortvarig mæthedfølelse.

Til § 14

Bestemmelsen svarer til § 4 a i dyreværnsloven, jf. lov nr. 386 af 6. juni 1991 som ændret bl.a. ved lov nr. 183 af 14. april 1993 og lov nr. 80 af 9. februar 1999.

Formålet er for det første at gøre det muligt administrativt at gennemføre eventuelle direktiver fra EU om forsvarlig behandling af dyr og beskyttelse af dyrs velfærd.

Bestemmelsen om hjemmel til administrativ gennemførelse af direktiver blev foreslået indsat i dyreværnsloven i 1992, idet der havde vist sig et behov herfor. De internationale forpligtelser på dyreværnsområdet, der tidligere i det væsentlige forelå som udkast til forordninger, som efter vedtagelsen virker som national ret, havde i praksis vist sig i vidt omfang at blive fastsat som direktiver, der normalt kræver nationale opfyldelsesbestemmelser. Af lovtekniske såvel som af praktiske grunde fandt man det derfor hensigtsmæssigt i dyreværnsloven at åbne mulighed for, at sådanne regler kan gennemføres administrativt.

Forud for deltagelse i arbejdsgruppemøder i EU-

regi inden for dyreværnsområdet afholder Justitsministeriet møder i en særlig komité (»den nationale komité«), hvor udkast til EU-direktiver løbende gennemgås og drøftes. Den nationale komité består foruden af embedsmænd fra de berørte ministerier af særligt sagkyndige og af interesserepræsentanter fra landbruget og dyreværnsforeningerne. Derudover suppleres komiteen med eksperter og repræsentanter for interesseorganisationer inden for de særlige områder, som skal drøftes. Direktivudkastene bliver tillige forelagt Folketingets Europaudvalg.

På denne baggrund vedtog Folketinget i 1993 den foreslåede ændring af dyreværnsloven.

Formålet er herudover at gøre det muligt administrativt at fastsætte regler, der sikrer anvendelsen af forordninger på dyreværnsområdet. Det kan f.eks. være bestemmelser om, at ansøgning om godkendelse i henhold til en forordning skal behandles af en bestemt myndighed, ligesom der kan udpeges en bestemt myndighed til at føre tilsyn og lignende i henhold til en forordning.

En sådan bestemmelse blev foreslået indsat i dyreværnsloven i 1998, idet der havde vist sig behov for at kunne fastsætte supplerende regler vedrørende anvendelsen af forordninger på dyreværnsområdet. Den foreslåede ændring blev indsat i dyreværnsloven ved lov nr. 80 af 9. februar 1999.

Adgangen til administrativt at fastsætte regler, der gør det muligt at opfylde vore internationale forpligtelser også på svineområdet, er således allerede givet i dyreværnsloven. Med gennemførelsen af en særlov for svin, der holdes udendørs, findes bestemmelsen dog tillige at burde medtages heri.

Til § 15

Bestemmelsen præciserer, at dyreværnslovens generelle regler om beskyttelse af dyr fortsat finder anvendelse på svin, der holdes udendørs, omfattet af denne lov. Det samme er tilfældet med regler udstedt med hjemmel i dyreværnsloven.

Det drejer sig f.eks. om de generelt formulerede regler i dyreværnslovens §§ 1 - 3, hvorefter dyr bl.a. skal behandles forsvarligt, og hvorefter den, der holder dyrene, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt og huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov. Endvidere drejer det sig om mere præcist formulerede bestemmelser, som f.eks. § 16, hvorefter der kun må anvendes en glat ring i tryk på svin.

Endvidere vil de hidtil gældende bestemmelser i bekendtgørelser, der fastsætter regler om svin, og som er udstedt i medfør af dyreværnsloven, fortsat være gældende i det omfang, der ikke ved nærværende forslag fastsættes nye regler på området. En række bestemmelser i bekendtgørelse om halekupering og kastrations af visse dyrearter og i bekendtgørelse om slagning og aflivning af dyr vil således fortsat være gældende også for så vidt angår svin, der holdes udendørs.

Til § 16

Bestemmelsen indeholder reglerne om straf for overtrædelse af loven.

Efter *stk. 1* går strafferammen fra bøde til fængsel indtil 4 måneder for overtrædelse af §§ 2-11. Efter *stk. 2* kan der ligeledes fastsættes straf af bøde eller fængsel indtil 4 måneder i administrative forskrifter, der udfærdiges efter lovens § 14. Efter *stk. 3* er der tillige mulighed for at pålægge juridiske personer strafansvar i overensstemmelse med reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Til § 17

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. marts 2001.

I *stk. 2* foreslås det, at bedrifter, hvor der allerede bliver holdt svin udendørs inden lovens ikrafttræden, skal have en overgangsperiode på 5 år til at opfylde visse krav. Det gælder således arealkravene til hytterne i § 3, kravet til en vis indvendig højde i § 4, kravet om isolation af hytterne i § 6, kravet om ventilationsåbninger og afdækningsmuligheder i hytterne i § 7, arealkravene til udearelet i § 9, samt kravet om sølehul eller overbrusningsanlæg i § 10.

Baggrunden herfor er, at de foreslåede krav i §§ 3-4, 6-7 og 9-10 kan medføre, at en del producenter må indrette hytter og folde på en anden måde end hidtil og eventuelt helt udskifte hytterne og installere helt nye anlæg. Der bør derfor være en rimelig periode til at tilpasse eksisterende bedrifter til kravene, mens der ved indretning af nye bedrifter efter lovens ikrafttræden kan tages højde for kravene allerede i planlægningen.

Til § 18

Bestemmelsen fastlægger lovens territoriale gyldighed. Efter vedtagelsen af lov nr. 906 af 16. december 1998 for Grønland om hunde og dyreværn er kompetencen til at fastsætte regler om beskyttelse af dyr i Grønland overgået til Grønlands hjemmestyre, hvorfor kun Færøerne er nævnt her.

Til lovforslag nr. L 61. Skriftlig fremsættelse (26. oktober 2000)

Justitsministeren (Frank Jensen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om udendørs hold af svin.
(Lovforslag nr. L 61).

Lovforslaget har til formål at sikre, at udegående svin får tilgodeset deres adfærdsmæssige og fysiologiske behov, uanset hvilken produktionsform svineproducenterne vælger. Dyrene skal således bl.a. have mulighed for at hvile på et lejeareal med tør strøelse, at regulere deres kropstemperatur på forskellige måder og at få tilgodeset deres behov for at rode.

Lovforslaget stiller derfor minimumskrav til størrelsen af både hytter og udendørs arealer og krav til konstruktion og indretning af hytterne, herunder om isolering og ventilation og et tørt, strøet leje, så svinene kan finde passende hvile under de skiftende temperatur- og vejrforhold.

Det foreslås tillige, at drægtige søer og gylte skal have adgang til redebygningsmateriale, og at alle udegående svin skal have adgang til et sølehul, hvor de kan regulere deres kropstemperatur på varme dage, og hvor mudderet samtidig giver beskyttelse mod solskoldning og insektbid. Hvis svinene har adgang til et areal, hvor der både er skygge og effektiv luftudskiftning i døgnets varmeste timer, kan sølehullet dog erstattes af adgang til andre temperaturregulerende foran-

staltninger i form af overbrusningsanlæg eller lignende.

Endelig foreslås det, at svinene altid skal have adgang til frisk drikkevand og til halm eller andet, der kan give mæthedfølelse og tilgodese dyrenes behov for rodemateriale.

Idet visse krav i lovforslaget kan medføre, at en del producenter må indrette hytter og folde på en anden måde end hidtil og eventuelt helt udskifte hytterne og installere nye anlæg, indeholder lovforslaget en overgangsperiode på 5 år for bedrifter taget i brug før lovens ikrafttræden, så producenterne får en passende periode til at tilpasse bedriften til disse nye krav.

Lovforslaget er baseret på et udkast fra den arbejdsgruppe, fødevareministeren og jeg nedsatte i januar 1998. Arbejdsgruppen har med sit udkast til bedre regler for udendørs hold af svin på passende vis afsluttet gennemgangen af den danske svineproduktion. Jeg har tidligere fremsat lovforslag om indendørs hold af forskellige grupper svin på baggrund af forslag fra arbejdsgruppen, og dette lovforslag om udendørs hold af svin skal ses som det sidste skridt i regeringens reform af svineproduktionen. Med gennemførelsen af dette lovforslag vil Danmark være et af de førende lande inden for dyrevelfærd i den intensive svineproduktion.

Idet jeg henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger, skal jeg herved anbefale forslaget til det høje Tings velvillige behandling.